

Lyngen kommune

**Plan for forebygging og tidlig
innsats for barn og unge
2025-2028**

Alpekommunen i nord

Innhold

2	Innledning.....	3
2.1	Visjon og strategi.....	4
2.2	Grunnprinsipper i det forebyggende arbeidet.....	4
3	Lovverk.....	7
4	Å vokse opp i Lyngen kommune.....	8
4.1	Lokale data.....	8
4.2	Utfordringsbildet i Lyngen kommune.....	9
4.3	Innspill fra innbyggere.....	12
4.4	Aktiv Lyngen og avstander.....	13
5	Kunnskapsgrunnlag og analyse.....	13
5.1	Resultat fra kartlegging.....	13
5.2	Innspill i prosessen.....	14
5.3	Analyse av eksisterende tilbud.....	15
5.4	Konklusjon status og utfordringer.....	16
6	Anbefalte tiltak.....	16
7	Lyngen kommunes planer som omhandler barn og unge.....	27
7.1	Evaluering og redigering.....	27

1 Innledning

Bakgrunnen for oppstart av plan for forebygging og tidlig innsats var et behov om at alle barn og unge i Lyngen, uavhengig av forutsetninger skulle favnes av universelle tiltak for forebygging. Planen var allerede under arbeid når oppvekstreformen kom.

I januar 2022 trådte barnevern / oppvekstreformen i kraft og det ble innført et krav om at kommunestyret skal vedta en plan for kommunens arbeid for å forebygge omsorgssvikt og atferdsproblemer.

Reformen skal bidra til å styrke det forebyggende arbeidet og tidlig innsats. Reformen har som mål at kommunene skal styrke arbeidet med tidlig innsats og forebygging, at hjelpen skal bli bedre tilpasset barn og familiers behov, at rettssikkerheten til barn og familier skal bli godt ivaretatt og at ressursbruken og oppgaveløsningen i barnevernet skal bli mer effektiv.

Stortinget har vedtatt nye bestemmelser om samarbeid, samordning og barnekoordinator i 14 velferdstjenestelover som tredde i kraft 1. august 2022. I proposisjonen som ligger til grunn ble det blant annet foreslått en harmonisering og styrking av reglene om samarbeid og individuell plan, innføring av en samordningsplikt for kommunen ved ytelse av velferdstjenester, innføring av en rett til barnekoordinator, samt utvidelse av helse- og omsorgstjenestens ordning med lovpålagte samarbeidsavtaler.

Formålet med endringene var å styrke oppfølgingen av utsatte barn og unge og deres familier gjennom økt samarbeid mellom velferdstjenestene.

I tillegg til nasjonale føringer vil forebyggende plan også være et ledd i å nå FNs bærekraftsmål knyttet til sosial bærekraft. Dette gjelder spesielt bærekrafts målene:

Planen skal beskrive hva som er målene for arbeidet, hvordan arbeidet skal organiseres og fordeles mellom etatene i kommunen, og hvordan etatene skal samarbeide.

Plan for forebyggende arbeid med barn og unge i Lyngen kommune skal implementeres i alle kommunens organisasjoner og bygger på nasjonale, regionale og lokale føringer.

Planen skal være styrende for alle ansatte som jobber med barn og unge i Lyngen kommune. Det ligger også forventninger til at frivillige lag og foreninger som har barn og unge i sin målgruppe også handler i tråd med målene i planen.

Plan for forebyggende arbeid er en sektorovergripende plan under kommuneplanens samfunnsdel.

Arbeidsgruppen bak planen

Planer utarbeidet av Ressursgruppa for barn og unge som består av følgende medlemmer: Leder for Helsestasjon og skolehelsetjenesten, barnevernet, NAV, kommunepsykolog, kommunefysioterapeut/folkehelsekoordinator, kommunelege, leder rus og psykiske helse, kommunalsjef oppvekst og kultur og kommunalsjef helse

1.1 Visjon og strategi

Vår visjon for arbeid med barn og unge i Lyngen er:

Robuste barn og unge

Forebyggende plan tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdel gjennom delmål og strategier.

Hovedmål for det forebyggende arbeidet:

Alle barn i Lyngen har en god oppvekst og et godt liv

Vi vil legge til rette for et godt oppvekstmiljø og forebygge utenforskap

Delmål:

- Forebygge negativ utvikling, rus, omsorgssvikt og atferdsvansker
- Styrke tverrfaglig samarbeid
- Sikre medvirkning og medbestemmelse til barn, unge og familier
- Styrke forelderrollen
- Utjevne sosiale forskjeller

1.2 Grunnprinsipper i det forebyggende arbeidet.

Godt forebyggende arbeid skjer når vi starter tidlig, tenker og handler langsiktig. Forebyggende arbeid handler om å skape et inkluderende samfunn hvor alle blir inkludert og hvor utenforskap motarbeides. Hvor barn og unge opplever sin barndom som trygg og meningsfull, hvor de opplever mestring og hvor barn og unge er robuste.

Forebygging handler derfor om å legge til rette for et godt oppvekstmiljø for alle.

For å lykkes i dette arbeidet er det viktig å tenke helhetlig og samordne innsatsen på tvers av fagområder.

Et annet grunnprinsipp i det forebyggende arbeidet er helsefremmende arbeid. Helsefremmende arbeid skjer i tett samarbeid med brukere, og som bedrer livskvaliteten, trivselen og muligheten til å mestre de utfordringer og belastninger en utsettes for i dagliglivet.

Det forebyggende arbeidet kan deles inn i tre nivåer, universell, selektiv og indisert forebygging.

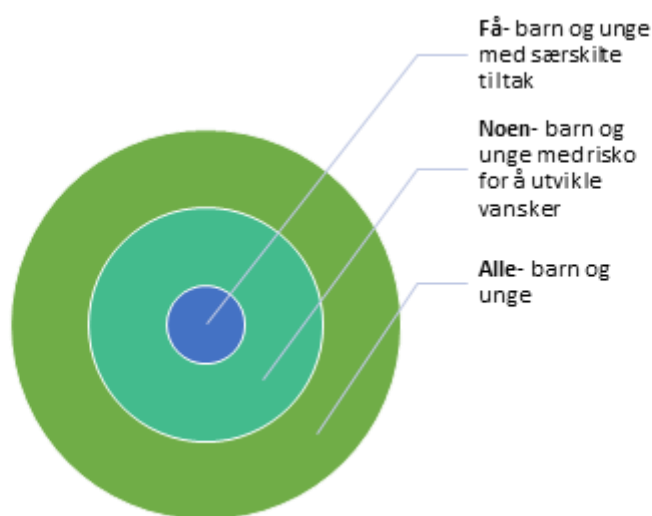
Universell forebygging omfatter innsats som er rettet mot hele befolkningsgrupper. **ALLE**

Selektiv forebygging er tiltak rettet mot grupper med kjent og/ eller forhøyet risiko for å utvikle problemer. **NOEN**

Indisert forebygging er tiltak rettet mot individer med høy risiko eller klare tegn på problemer. **FÅ**

Pyramiden?

Figur

Denne planen tar for seg oppgaveløsning på alle de tre områdene, med hovedvekt på universell forebygging som gjelder **alle** barn og unge i Lyngen kommune.

Tidlig innsats: Tidlig innsats handler om å gi hjelp så tidlig som mulig i et menneskes liv, når det er behov for det.

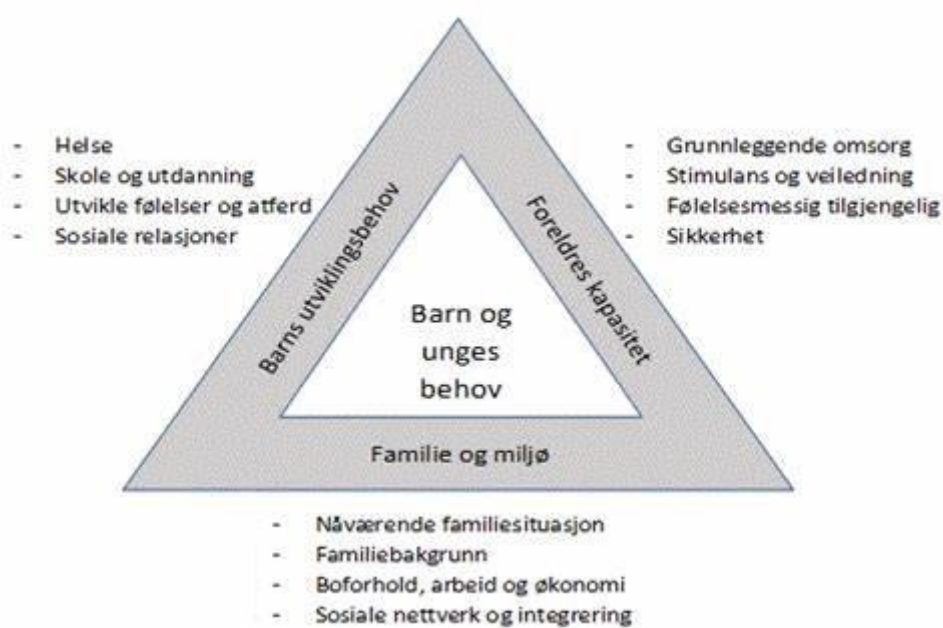

Tverrfaglig samarbeid: en strukturert arbeidsform som forutsetter dialog og felles beslutningspunkter mellom personell fra ulike faggrupper og sammen med barn og deres familier.

Helhetlig tjenestetilbud: Gjennom et strukturert flerfaglig samarbeid, og samarbeid med brukere og pårørende, arbeides det sammen mot felles mål. Helhetlige tjenestetilbud rettes mot mange livsområder og utøves ofte i tverrfaglige team. **Risiko og beskyttelsesfaktorer**

“Kunnskapsmodellen barns behov i sentrum”

Modellen beskriver hva slags behov som kreves dekt for at barn skal ha en sunn utvikling. Når behovene, av ulike årsaker, ikke dekkes innebærer dette en risiko i barns utvikling.

(Kunnskapsgrunnlag – Metode for tidlig identifisering av risiko hos barn og unge, Helsedirektoratet, 2018)

Risikofaktorer

Risikofaktorer innebærer egenskaper eller eksponeringer som leder til økt sannsynlighet for negativ utvikling i form av sykdom, skade, mangelfull mestring ol. Risikofaktorer:

- Skadelig omsorg
- Vold og alvorlige krenkelser
- Emosjonell utilgjengelighet/fjernhet hos foresatte
- Alkohol og rus under graviditet

- Foresatte med psykiske lidelser eller rusmisbruk
- Utviklingsvansker som ikke blir forstått eller hjulpet Skadelig psykososialt miljø i barnehage og skole
- Skadelige strukturelle betingelser (mangler i boforhold, relativ fattigdom, multistressende miljø) (Anne-Kristin Imenes og Øyvind Kvello, Slik kan kommunen hjelpe barn, unge og familier på best mulig måte, Psykologisk.no 21.11.2022) 3

Beskyttelsesfaktorer

Beskyttelsesfaktorer er faktorer, både individuelle, rasjonelle eller miljømessige, som bidrar til positiv utvikling for barn og unge.

Beskyttelsesfaktorer:

- Barnet har aldersadekvat eller bedre fungering på samtlige kompetanseområder; kognitivt/språk, atferd/moral, emosjonelt, sosialt, motorisk
- Barnet har venner/tilhører et sosialt felleskap
- Fra 8-års alder; barnet har en hobby, fritidsinteresse – opplever mestring
- Barnet tilpasser seg godt til barnehage og skole, innordner seg rutiner, godtar grensesetting, er sosialt inkludert og har gode skoleprestasjoner.
- Fra 10-års alder; barnet karakteriseres av optimisme, positivt selvbilde, lett å like, sosial av natur
- Omsorgspersonene har god omsorgsutøvelse
- Foreldre som er godt integrert i samfunn og er i jobb/utdanning, har god fungering og sosialt nettverk (Kvello 2015, «Barn i risiko»)

2 Lovverk

FNs konvensjon om barnets rettigheter framhever at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som angår barn. FNs barnekonvensjon er overordnet norsk lov og er dermed førende i all offentlig forvaltning.

Velferdstjenestene skal samarbeide når det er nødvendig, og vilkåret i samarbeidsplikten er at samarbeid er nødvendig for å gi barnet eller ungdommen et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Samarbeidsplikten på individnivå står blant annet i barnevernloven, opplæringslova, spesialisthelsetjenestelova, barnehagelova, NAV-loven. Sosialtjenesteloven, integreringsloven og helse- og omsorgstjenesteloven.

Forebyggende innsats er forankret i en rekke lovverk og fordelt på mange offentlige tjenester og aktører.

Her nevnes:

- Helse- og omsorgstjenesteloven
- Barnehageloven
- Opplæringsloven
- Barnevernloven
- Psykisk helsevernloven
- Sosialtjenesteloven
- Folkehelseloven

3 Å vokse opp i Lyngen kommune

- Innspill fra innbyggere og lokale data
- Fritid- herunder Aktiv Lyngen og avstander

3.1 Lokale data

Tall fra Statistisk sentralbyrå (SSB) viser at Lyngen kommune per 3. kvartal 2024 har 2733 innbyggere, derav 476 i aldersgruppen 0-19 år.

Aldersfordeling: 0-4 år: 96 5-9 år: 109 10-14 år: 124 15-19 år: 147

Forventet utviklingsstatistikk fra SSB viser en nedgang i folketall. Prognoser viser et gjennomsnittlig fødselstall på ca. 20 barn pr år. Lyngen kommune har 4 barnehager, plassert på Furufalten, Oksvik, Lyngseidet og Sør- Lenangen.

Lyngen kommune har 3 skoler, plassert på Furufalten. Lyngseidet og Sør-Lenangen.

Kommunen har ikke noe tilbud om videregående skole, og elever fra Lyngen må enten dagpendle til Nordkjosbotn eller bosette seg i andre kommuner med tanke på videregående utdanning.

3.2 Utfordringsbildet i Lyngen kommune

Ungdata

Ungdatarapporten fra 2024 viser at elvene på ungdomstrinnet stort sett er fornøyde med foreldrene sine, skolen de går på og lokal miljøet. Et flertall av elevene i Lyngen tror de vil leve et lykkelig liv. Bruk av rusmidler er stigende i ungdomsbefolkninga, men under nasjonalt nivå på de fleste parameter.

Utfordringer som Ungdata peker på er økning i rusbruk og risikoførelse, og at prosentandelen av barn og unge som er med i organiserte aktiviteter er synkende. Ungdommene er mindre fysisk aktive enn tidligere. Det er derfor viktig at kostholdet i kommunale tjenester følger nasjonale anbefalinger.

Psykisk helse: God psykisk helse handler om i hvor stor grad du trives i hverdagen, at du føler på tilhørighet og mening i livet, og at du opplever utfordringer som håndterbare. Ungdata har ulike spørsmål som måler momenter knyttet til god psykisk helse, hvorpå barn og unge i Lyngen kommune ligger på snitt eller over snitt.

Kommunens psykiske helsetjeneste skal ha tilbud for barn og unge ved milde til moderate psykiske plager, begynnende rusproblemer og/eller reaksjoner på belastende livshendelser. Eksempler på disse tjenester er fastlege, helsestasjon, skolehelsetjeneste, ROP-tjenesten, kommunefysioterapeut eller kommunepsykolog. Ved moderat til alvorlig psykisk lidelse skal barn og unge henvises til barne og ungdomspyskiatrisk klinikk (BUP) ([Henvisning til spesialisthelsetjenesten - Helsedirektoratet](#)).

Nasjonale tall indikerer at om lag 20% av barn og unge har behov for helsehjelp relatert til psykisk helse, og at spesialisthelsetjenesten skal stå for 5% av dette. [Psykiske plager og lidelser hos barn og unge - FHI](#) [Psykiske plager og lidelser hos voksne - FHI](#)

I Lyngen har vi 449 barn og unge i alderen 0-18 år (SSB 2024), som betyr at om lag 90 barn og unge har behov for helsehjelp fra det offentlige, hvorpå spesialisthelsetjenesten skal hjelpe omtrent 16 av disse. Statistikk viser at de kommunale helsetjenester henviser i snitt 20 barn og unge til BUP per år med bakgrunn i et opplevd behov for videre utredning og behandling i spesialisthelsetjenesten. Omtrent halvparten får tilbud eller velger å takke ja til oppfølging av BUP (2,1 % 2024 vs. Nasjonalt estimat på 5%). Flere familier oppgir det som belastende å takke ja til tilbud hos BUP da det krever mye ressurser i form av tid, økonomi og tilrettelegging jobb/skole. Andre kommuner har f.eks. erfart at familier med god økonomi i større grad benytter seg av BUP, mens familier med lav sosiøkonomisk status i langt mindre grad benytter seg av BUP men havner hos barnevernstjenesten.

Tabell viser statistikk barn og unge henvist og mottatt helsehjelp hos BUP 2019-2024.

År	Antall barn og unge 6-18 år	Mottatte henvisninger		Gitt rett til helsehjelp	
2024	332	13 stk	3,9%	7 stk	2,1%
2023	333	17 stk	5,1%	13 stk	3,9%
2022	341	26 stk	7,6%	14	4,1%
2021*	359	29 stk	8,1%	19	5,3%
2020*	400	19 stk	4,6%	14	3,5%
2019	413	17 stk	4,1%	15	3,4%

* = Covid 19, restriksjoner.

Det betyr at kommunen står igjen med ansvaret for å tilby psykisk helsehjelp til de resterende 15%. I Lyngen har over halvparten av elever i ungdomsskolen oppsøkt hjelp hos skolehelsetjenesten. Våre elever oppsøker skolehelse og psykologhjelp langt oftere enn i andre kommuner. Dette betyr ikke nødvendigvis at vi har en økning i barn og unge som sliter, men det kan indikere at vi har et tilbud som når barn og unge der de er. Elevene rapporterer f.eks. i nedgang i symptomer relatert til psykiske plager, og skårer lavere enn gjennomsnittet på symptomer relatert til psykiske plager.

Inaktivitet:

Vi gjør mye bra i vår kommune, og de fleste barn og unge trives og har god psykisk helse. Samtidig er det indikatorer på punkter vi som kommune skal følge med på. Vi har en økende andel ungdom som betegnes som overvektig, og vår skår ligger langt over det nasjonale gjennomsnittet. Våre elever bruker mer tid foran skjerm, mindre tid på fritidsaktiviteter og organisert idrett; sammenlignet med seg selv tidligere år og sammenlignet med landssnittet. Dette er bekymringsverdig siden befolkningen i sin helhet allerede bruker for mye tid foran skjerm og i inaktivitet. Et eksempel på dette er at 10% av våre barn og unge svarer at de er i fysisk aktivitet som gjør dem andpusten eller svett *mindre* enn 1 gang i mnd. De nasjonale anbefalinger for barn og unge er 60 minutter per dag. Fysisk aktivitet har stor påvirkning på mental helse, søvn, kognitiv kapasitet som oppmerksomhet, konsentrasjon og kreativitet. Ikke minst er det en grunnleggende forutsetning for å få viktig erfaring og ferdigheter i emosjonsregulering, sosialt samspill og læring.

Utenforskap:

Andelen unge i utenforskap er lavere i Lyngen enn i landet.

Skolene i Lyngen opplever en økende utfordring knyttet til skolenærvær. Dette er komplekse saker som krever bred samhandling og tett oppfølging.

Sosiale forhold:

Barn og unge i Lyngen har en rekke tilbud og tjenester som er tilgjengelig og gratis i kommunen. Skolehelsetjenesten har kontordag på grunnskolene 5-6 dager i uken,

kommunepsykologtjenesten 1-2 dager i uken, og det er 1-3 gratis fritidsaktiviteter hver ukedag. Det er også flere tilbud og tjenester i feriene, og det fremstår som at aktører som Aktiv Lyngen, Helsestasjon og Biblioteket er stabile tjenester som er tilgjengelig også i ferier.

Lyngen kommune har 8,3 % familier med vedvarende lav inntekt. Landsgjennomsnittet er 11 %. Tallene for unge som står utenfor er 6,4 % for Lyngen kommune, mot et landsgjennomsnitt på 9,5 %

Lyngen kommune startet opp igjen med bosetting av flyktninger i 2022. Kommunen har de siste årene bosatt mellom 40 og 50 flyktninger i året. Mange av disse barn. Tidligere erfaring med mottak av flyktninger har vist at flertallet av de bosatte flytter videre i løpet av noen år, gjerne til større byer. Flere av disse familiene forventes å bruke mer tid enn introduksjonsprogrammet på å komme i ordinært arbeid, og vil derfor ha behov for en ytelse fra NAV som vil medføre en lengre periode med lav inntekt.

Befolkningsandel innvandrere eller norskfødte med innvandrerbakgrunn er 8 %. Landsnittet er 19,8 %.

Barn med barnevernstiltak 0-17 år var i 2024 7,4 %. Landsgjennomsnittet er 3,5 %. Det er økning i komplekse saker som krever tverrfaglig samarbeid. Økonomi er ofte et tema i møte med foreldre i samarbeidssaker.

Kommunene har med barnevernsreformen fått et økt og mer helhetlig ansvar for fosterhjem. Kommunene har fullt finansieringsansvar, og ansvar for all oppfølging og veiledning. Barnevernet opplever det krevende å rekruttere oppdragstakere og fosterhjem i egen kommune.

Barn som pårørende:

Et økt fokus på barn som pårørende i kommunehelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten har ført til en økning i henvendelser til helsestasjonen og skolehelsetjenesten det siste året. Oppfølging av barn som pårørende er fortsatt utfordrende. Kommunen mangler oversikt over antall barn dette gjelder. Kommunen har en plan for barn som pårørende.

Finansiering av forebyggende tiltak:

De fleste av de forebyggende tiltakene i Lyngen kommune er prosjektfinansierte. For tiden gjelder dette 50% kommunepsykolog, 100 % helsesykepleier og 50 % miljøarbeider.

Det er utfordrende å finne rom for stabil finansiering av forebyggende tjenester.

Barnehage: Foreldreundersøkelser viser at foreldrene er fornøyde med det relasjonelle arbeidet i barnehagene, og barns trivsel og utvikling. Barnehagene har lavere resultat på området informasjon. Ca. 3 % av barna i barnehagene har enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp. Barnehagenes arbeid med foreldrerolle har blitt godt mottatt av foreldregrupper. Foreldreveiledning gis oftest til barn med spesialpedagogisk hjelp, men også i enkelttilfeller der foreldre ber om det eller barnehagen tilbyr på eget initiativ. Per i dag får ca. 5% av

familiene tilbud om formell foreldreveiledning. Barnehagene har utarbeidet rutiner for foreldreveiledning.

Skole: Andelen av elever som fullfører videregående skole er stigende, men lavere enn ellers i landet, 75 % i 2023. Andelen barn som har enkeltvedtak om spesialundervisning er høyt, 12,6 %, og stigende med alder, noe som betyr at færre elever på småtrinnet har spesialpedagogisk hjelp enn elevene på ungdomstrinnet. Resultatmessig skårer Lyngenskolen godt på trivsel i ungdomsskolen, men lavere i 7.klasse. Resultatene fra Nasjonale prøver 5., 8. og 9.trinn er bedre i lesing enn i regning og engelsk. Spesielt Nasjonale prøver for 5.klasse har lave resultat, med for mange elever på mestringsnivå 1.(laveste nivå)

3.3 Innspill fra innbyggere

Barn og unge:

Barnehager og skoler har medvirket gjennom samtaler med de yngste barna, samt medvirkning gjennom elevråd for skolene.

Funn fra barnehagene viser at barna i stor grad ønsker å bli i Lyngen når de blir store, og gjerne vil bo nært hjemmet sitt, De er glade i å være ute, snøen, naturen og synes det er dumt om noen dytter eller slår. Det beste med plassen de bor på er å ha mange venner, naboer, at man kan være ute, at man kan fiske i sjøen og kjøre skuter og sykle. De har lyst til å bli politi, snekker, fotballspiller, lege, fergemann og ambulansesjåfør.

Hvis de skulle ønske seg noe annerledes ville det være at det ikke var så mye snø og is, og steiner å falle på. De kunne ønske seg flere fotballbaner, vannsklie og flere akematter.

Elevrådene i skolene peker på at skolene er bra, og at naturen er fin. De trekker også fram samhold på skolene, og vennskap, og at det ikke er så stort. De trives med å bo på bygda, men det er litt lite tilbud om fritidsaktiviteter utenom Lyngseidet. De synes det er fint med nærhet til alt, menneskene som bor i bygda, muligheter for uteaktiviteter, stillhet, fjell og buss til Tromsø. De peker på at det er for lite kollektivtransport, og skulle ønske seg flere skuterløyper og flere shoppingmuligheter. Hvis de fikk bestemme ville de ha bedre veier, crossbane, videregående skole nærmere Lyngen

Ungdomsrådet i Lyngen har medvirket gjennom workshop. De trekker fram fellesskapet, gode skoler og aktivitetstilbud som det som gjør det bra å bo i Lyngen. Lange avstander bemerkes som en ulempe, og det burde være bedre kollektivtilbud. Også utdanningsmuligheter i Lyngen pekes på som en ulempe.

Det ungdomsrådet kunne tenke seg å endre om de fikk bestemme var å holde helsestasjon for ungdom åpen flere dager per uke, og mer praktisk arbeid på skolene. Videre meddelte ungdomsrådet at Aktiv er bra, men at det kunne være enda mer åpent, og at Lyngen har gode skoler og barnehager.

Innbyggerundersøkelsen peker spesielt på bekymring for mobbing og rus, manglende kollektivtransport og ulike tilbud i ulike deler av kommunen. Noen respondenter peker også på utfordring med å være tilflytter eller "sårbar". Et flertall er fornøyd med kommunale tilbud som gis til barn og unge i dag.

3.4 Aktiv Lyngen og avstander

Både elevråd og ungdomsråd peker på Aktiv som viktige tilbud som de er fornøyd med.

Samtlige spurte ungdommer peker på avstand og transport som de største hindringene for å gjøre det man ønsker i fritiden sin. Elevrådet ved Lenangen skole ønsker seg flere tilbud i Lenangen. Dette elevrådet er også mest opptatt av at avstander forhindrer deltagelse i fritidsaktiviteter. Dette støttes også av tall fra innbyggerundersøkelse 2025.

4 Kunnskapsgrunnlag og analyse

4.1 Resultat fra kartlegging

Lyngen kommune har en rekke arena for tverrfaglig samarbeid, både på system- og individnivå. En kartlegging internt i tjenestene viser følgende formelle samarbeidsgrupper:

Grupper på systemnivå: internt:

- **Ressursgruppe for barns beste:** Tverrfaglig gruppe som jobber på systemnivå og består av følgende medlemmer; kommunalsjef for oppvekst- og kultur, helsesykepleier, kommunepsykolog, kommunalsjef for helse- og sosial, kommuneoverlege, rus- og psykisk helse, NAV, barnevernsleder er faste medlemmer. Andre deltaker som jobber med barn og unge deltar ved behov, blant annet politi. Målsetting er å forankre det tverrfaglige arbeidet (se mandat)
- **Konsultasjonsteam for barnehager og skoler:** Målsetting er å drøfte anonyme bekymringer / uro rundt et barn/barnegruppe for å forebygge og sette i verk tiltak så tidlig som mulig. Saker meldes inn til teamet som består av representanter fra helsestasjonen, kommunepsykolog og barnevern. Gruppen kan utvides med leger, spesialisthelse o.l.
- **Beredskapsteam mot mobbing i skolene og barnehagene i Lyngen** har som formål å hjelpe foreldre og familier som opplever mobbing i de vanskeligste og tyngste mobbesakene. Deltakere er kommunalsjef oppvekst- og kultur (leder), helsesykepleier, 2 skoleledere/rådgivere, 1 barnehageleder, 1 barnevernspedagog, kommunepsykolog og PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste) som veileder.
- **Tiltaksteam for skolenærvær:** Skole, foreldre, elever, skolehelsetjenesten, kommunepsykolog, barnevern og PPT.
- **Koordinerende enhet barn og unge:** Består av sekretær som er leder, leder for hjemmetjenesten, helsesykepleier og ergoterapeut er faste medlemmer. Andre

deltakere møter ved behov. Behandler søknader som er helserettede, blant annet barnekoordinator.

Faste samarbeidsmøter:

- **Samarbeid helsestasjon-leger:** Faste samarbeidsmøter. Her deltar kommunelegen, LIS 1-lege, kommunepsykolog og helsesykepleier. Målsetting er: Tverrfaglig samarbeid
- **Samarbeid leger og NAV:** Faste møter månedlig. Målsetting: Tverrfaglig samarbeid på systemnivå. Informasjonsutveksling.
- **Samarbeid barn og unge, helse og barnevern:** Felles planlegging og samarbeid om tiltak ifht forebygging og tidlig innsats. Tiltak som retter seg mot hjelpeapparatet, foreldre og barn. Møtene avholdes hver 4 uke.
- **Tverrfaglig samarbeidsteam barnehagene, helsestasjonen og barnevern:** samarbeide om systemsaker og enkeltsaker i barnehagene.
- **Tverrfaglig team i skolene: Kommunepsykolog, helsestasjon, miljøarbeider, rektor og rådgiver.** Samarbeider om systemsaker (skolemiljø, kosthold, uro med mer) og enkeltsaker i skolene. Faste samarbeidsmøter.
- **Ungdomsteam** består av kommunepsykolog, prosjektmedarbeidere innen forebygging, miljøarbeider og utekontakt. De arbeider med systemsaker og forebyggende tilbud. Møtes månedlig.
- **Ansvarsgrupper:** Hensikten med ansvarsgrupper er å sørge for koordinerte tjenester gjennom god informasjonsflyt mellom involverte fagpersoner og instanser og et forpliktende tverrfaglig samarbeid. En vanlig måte å samhandle på er å etablere en IP.
- **Arbeidsgruppe flyktninger:** Rektor, boligkontor, barnehage, flyktning koordinator, ROP, barnevern, NAV, kommunepsykolog og helsestasjon: Samordner bosetting, samarbeid med frivillige, kartlegging og oppfølging.

Samarbeid med eksterne:

- **Samarbeidsmøter med BUP:** Samarbeidsavtale regulerer arbeidet på systemnivå. Utover dette samarbeid i enkeltsaker.
- **Politiråd:** Samarbeidsarena for systemsaker, også for barn og unge.
- **Ressursteam Nordkjosbotn videregående skole:** Gode valg, NAV, OT. Systemsaker som angår elever i videregående skolealder,
- **Samarbeidsmøte OT, NAV og Gode valg.** Målsetting: Fange opp elever som står i risiko for å droppe ut av videregående skole.
- Interkommunalt møte Gode valg:
- Interkommunale nettverksmøter for faggrupper

4.2 Innspill i prosessen

Parallelt med arbeidet med forebyggende plan, så har kommunen gjennomført forprosjekt FACT Ung hvor vi har fått kartlagt tjenestenes ressurser, tjenestetilbud og behov for videre tjenesteutvikling rundt barn, unge og deres familier, samt innhentes innbyggernes tilbakemelding for brukertilpasset tjenesteutvikling.

Dette arbeidet er i stor grad relevant som grunnlag for organisering av tverrfaglig samarbeid i vår kommune.

Kommunen har i arbeidet innhentet opplysninger fra de eldste barna i alle barnehagene, elevrådene ved de tre skolene, ungdomsrådet og råd for folkehelse.

Videre har man utarbeidet en brukerundersøkelse i samarbeid med RKBU som har kartlagt fornøydhet og utviklingsmuligheter i tjenester for barn og unge. Etter innspill fra Levekårsutvalget i Lyngen spurte kommunen også spesielt etter erfaringer med Aktiv Lyngen og kollektivtransport.

Resultatene fra disse kartleggingene er tatt med i arbeidet før utarbeidelse av tiltak.

4.3 Analyse av eksisterende tilbud

Tverrfaglig samarbeid:

Lyngen kommune har etablert en rekke grupper for tverrfaglig samarbeid. Noen av gruppene arbeider på systemnivå, mens andre er grupper som trer i kraft i enkeltsaker. Tjenestene rundt barn og unge har også felles fagdager for kompetanseheving med møtepunkter flere ganger i året.

Gjennom gjennomgang av eksisterende arenaer for tverrfaglig samarbeid ser vi et behov for å styrke eksisterende tjenester for å kunne jobbe mer oppsøkende og teambasert i enkelt-saker.

Det er også behov for å formalisere samarbeidet mellom etatene, og samarbeidsavtaler mellom enhetene vil være en naturlig oppfølging for å formalisere og tydeliggjøre ansvarsfordeling.

Det bør gjøres en årlig evaluering av tverrfaglige samarbeid.

Visma flyt samspill er et digitalt verktøy for tverrfaglig samarbeid.

Psykisk helse:

De kommunale helsetjenestene gir tilbakemelding om at de har god dekning på ordinære samtaletilbud, men at de har utfordringer kapasitet til helsefremmende arbeid, koordinerende arbeid, og å gi et helhetlig tilbud til de som opplever sammensatte vansker over tid, og som vil nyttiggjøre seg av tilbud på andre arenaer enn kontor/skole. Det søkes om prosjektmidler for å styrke psykisk helsetjenester for barn og ressurser for å kunne jobbe mer miljøterapeutisk og oppsøkende på barn og unges arena. For ungdom i videregående skolealder og eldre ser vi at kommunale helse- og omsorgstjenester opplever en økning i oppfølging av unge, voksne (jenter) med behov for oppfølging innenfor psykisk helse.

For barn og unge i barnehage/grunnskole er følgende problemstillinger særlig aktuelle: atferd, vansker med oppmerksomhet og følelsesregulering, skolenærvær og sosiale utfordringer, familiære vansker.

4.4 Konklusjon status og utfordringer.

Tilbud/Transport i ytterkantene

Innbyggerundersøkelsen viser at de fleste barn og unge i Lyngen har det bra, men det er geografiske forskjeller når det gjelder tilgang til tilbud og tjenester. Avstanden til Lyngseidet, hvor de fleste tilbud er lokalisert, oppleves som en utfordring for noen familier.

Tverrfaglig samarbeid rundt sårbare familier: tjenestene rapporterer om utfordringer med å stå i vanskelige saker over tid og på alle barn og unges arena.

Innbyggerundersøkelsen rapporterer om vold og rus blant elever i skolen, noe som skaper uro hos foreldre. Noen etterlyser økt stabilitet i personalet i barnehage og skole for å sikre kontinuitet og trygghet for barna. Det er også et ønske om et bedre aktivitetstilbud for barn og unge, samt bedre samarbeid mellom skole og foresatte.

Utenforskap

Enkelte opplever utenforskap og et begrenset sosialt miljø med å få valgmuligheter for fritidsaktiviteter og fellesskap.

Foreldreveiledning: Tjenestene rapporterer at foreldre i liten grad bruker gruppetilbud for foreldreveiledning. De foretrekker heller individuelt tilpasset veiledning for sin egen familie.

5 Anbefalte tiltak

Familiestøtte:

Å støtte opp om familiene med tidlig innsats forebygger i stor grad utenforskap og reduserer sårbarhet. Det bør legges opp til familiestøtte på alle nivå, med økt fokus på universell familiestøtte.

Rusforebygging vil være en viktig del av innenfor temabasert foreldrestøtte/foreldremøter i skolene.

Økt tilgjengelighet for individuell veiledning kan bidra til å styrke foreldrenes mestring og støtte barnas utvikling på en mer målrettet måte. Som et ledd i dette arbeidet vil en psykolog en helsesykepleier gjennomføre kurs i Parent Management Training – Oregonmodellen (PMTO). Dette vil gi økt kompetanse i veiledning av foreldre med barn som viser atferdsutfordringer, og bidra til et styrket forebyggende tilbud i kommunen. Det bør jobbes videre med å få økt tilgang på familierapeutisk kompetanse og tilbud i kommunen.

Medvirkning:

Helsefremmende arbeid skal i stor grad innebære medvirkning fra brukere.

Nulltoleranse for mobbing og vold

Inkluderende oppvekstmiljø krever en bevisst holdning og systematisk arbeid for å forebygge, avdekke og følge opp saker.

Utjevne sosiale forskjeller:

Forebygging av utenforskap fordrer fokus på å utjevne sosiale forskjeller.

Mål: Familiestøtte

Tiltak	Hvordan / hva / organisering	Ansvar	Status
ICDP og COS-P foreldreveiledning	Målgruppe 0-18 år Helsestasjonen i samarbeid med barnevern og oppvekst arrangerer kurs årlig. Alle foreldre inviteres til å delta. Legge til rette for utvidet åpningstid i SFO og barnehage? COS-P hver høst ICDP hver vår	Helsestasjonen	I drift
Foreldreforberedende kurs	Målgruppe - gravide. Arrangeres 3-4 ggr. pr. år . Avhengig av antall gravide.	Helsestasjonen v/jordmor	I drift
Småbarnstreff annenhver uke på Kløverstua.	Målgruppe - småbarnsforeldre. Treffested for foresatte og barn (0-6år). Sosialt treffested, tema, erfaringsutveksling. Samarbeid med NKS.	Helsestasjonen	I drift
2 Hjemmebesøk etter fødsel eller adopsjon eller omsorgsovertagelse	Målgruppe - alle nyfødte / adopterte / fosterbarn	Helsestasjonen	Delvis nytt tiltak
Temaforeldremøter i barnehage	Årlig - grensesetting – skjermbruk – tverrfaglig samarbeid om tema Inkluderende foreldremøter	Barnehagen	Delvis nytt tiltak
Foreldreveiledning fra pedagog	Etter ønske fra foreldre, eventuelt etter observasjon og kartlegging.	Barnehagen	Rutiner utarbeidet

Temeforeldremøter i skolen	Årlig - 1-10 trinn – tverrfaglig samarbeid om tema Inkluderende foreldremøter	Skolene	Delvis nytt tiltak Fokus på ruforebygging
Foreldreveiledning tema, ICDP, COS-P	Foreldreveiledning rettet mot spesifikke grupper. Gruppeveiledning i forhold til aldersgrupper. Temaveiledning.	Kommunepsykolog, familieterapeut, barnevern, helsesykepleiere	Delvis nytt tiltak
Særskilte temeforeldremøter	Aktuelle problemområder innenfor ulike grupper/klasser	Barnehagene og skolene	I drift
Plan for temeforeldremøter i skoler og barnehager	Temeforeldremøter etter alder/utfordringer	Skolene og barnehagene har hovedansvar- tverrfaglig deltagelse	Delvis nytt tiltak Fokus på rusforebygging i skolene
Spesifikke foreldreveiledningsprogram: PYC (Parenting Young Children), Tuning In To Kids	Fattes vedtak om hjelpetiltak etter søknad eller undersøkelse	Barnevern og(helsestasjon)	I drift
Generell råd og veiledning / foreldreveiledning	Fattes vedtak om hjelpetiltak fra barnevern	barnevern	I drift
Ansvarsgrupper	Opprettelse av ansvarsgrupper for barn og unge med behov for tverrfaglige tjenester.	Kommunale helsetjenester	I drift
Opprettelse av IP	Barn og unge med store og sammensatte behov og behov for langvarige og koordinerte tjenester	Koordinerende enhet Barnekoordinator, koordinator.	I drift
Oppnevning av koordinator/barnekoordinator	Barn og unge med store og sammensatte behov og behov for langvarige og koordinerte tjenester	Koordinerende enhet	I drift

		(Alle tjenester som møter familier/barn skal ta initiativ til informasjon om koordinator/oppsettelse av IP)	
Spesifikk veiledning til fosterforeldre, herunder Traumebevisst omsorg, trygg base mm	Foreldreveiledning til fosterforeldre	Barnevern	I drift
Tiltak fra barneverntjenesten eller omsorgsavdelingen.	Besøkshjem, miljøterapeut, tilsyn, frivillig plassering i fosterhjem, PMTO, MST. vedtak fattes.	Barnevern, koordinerende enhet,	I drift
Bistand/Veiledning fra spesialisthelsetjenesten og andre	DUÅ (de utrolige årene), Statped, BUP, PPT, politi	Skole, barnehage. Lege	
Team for oppfølging av komplekse saker			Nytt

Mål: Barn og unge skal bli hørt, medvirke og bidra på sine arenaer

Tiltak	Hvordan / hva	Ansvar	Status
Fokus på barns medvirkning i barnehagealder jf. barnehage-loven og rammeplan	Barnehagene- barnesamtaler 1-2 pr år.	Barnehagene	I drift
Fokus på elevers medvirkning jf. oppvekstloven	Skolene- utviklingssamtaler- elevsamtale 2 ggr pr år Elevråd i SU, SMU	Skolene	I drift
Elevrådsopplæring	Skolene-hver høst	Skolene	I drift
Gjennomføre Ung-Data	Hvert 3.år Gjennomføring og oppfølging av resultat	Oppvekstleder	I drift
Rutiner som sikrer barn og unges deltakelse i møter som berører dem	Barn og unge skal delta på alle møter, og medvirke i beslutninger som omhandler dem. Dersom barnet ikke vil delta, skal barnets stemme hentes inn på forhånd. Utviklingssamtaler,	Barnehage og skole (Skolehelsetjenesten)	Rutiner må utarbeides
Sikre gode rutiner for samtykke og brukermedvirkning i utforming av mål og tiltak i individuelle planer	Barn medvirker og blir hørt før beslutninger treffes. 2 samtaler med barn i undersøkelsestiden Barn deltar i evaluering av tiltak	Barnevern. Helsestasjon	
Ungdomsråd	Ungdomsråd velges hvert 2.år og får framlagt alle saker som gjelder barn og unge i kommunen	Oppvekstleder	I drift
Barnets beste vurdering	Gjøres i alle saker som omhandler barns rettigheter	Alle som treffer vedtak i saker som omhandler barns rettigheter	I drift
Foreldre skal medvirke i barns hverdag	Foreldrekontakter oppnevnes av foreldregruppa hvert år i skole og barnehage. Representanter oppnevnes til FAU	Skole / barnehage Helsestasjon/skolehelsetjenesten	I drift

Barnets stemme	Innhentes i alle saker som omhandler barns rettigheter	Alle som fatter vedtak i saker som omhandler barns rettigheter	Rutiner må utarbeides
Barn som pårørende	Oppfølging etter flyt skjema	Helsestasjonen koordinerer	I drift
Barnets stemme ved henvisning til spesialisthelsetjenesten	Innhentes av alle som skriver henvisning	Kommunepsykolog, barnevern, legetjenesten	I drift
ICDP	Ulike aldersgrupper. Ulike befolkningsgrupper	Helsestasjon	I drift
Plan for temaforeldremøter i skoler og barnehager	Temaforeldremøter etter alder/utfordringer	Skolene og barnehagene har hovedansvar- tverrfaglig deltagelse	I drift
Barnets stemme	Innhenting av barnets stemme i alle saker som angår dem- ansvarsgrupper, mobbesaker, nærværsteam.	Den som fatter enkeltvedtak	I drift
Samtykke	Frivillige hjelpetiltak for barn over 15 år krever barnets samtykke Ved tilbakehold på institusjon etter fylte 15 år er det nok med barnets samtykke Rusmiddeltesting i barnevernsinstitusjon. Barn over 15 år kan samtykke alene.	barnevern	I drift
Partsrettigheter etter fylte 15 år	Barn som har fylt 15 år er part i en barnevernssak. I saker som gjelder tiltak for barn med atferdsvansker eller barn som er utsatt for menneskehandel er barnet alltid part.	barnevern	I drift
Høring av barn i saker for Barneverns – og helsenemnda	Barnet kan uttale seg direkte til nemnda, eller nemnda kan oppnevne en talsperson for barnet eller oppnevne en sakkyndig til å snakke med barnet,	barnevern	I drift

Barnets medvirkning	Barn som er i stand til å danne seg egne meninger har rett til å medvirke i alle forhold som vedrører barnet Barn har rett til å uttale seg til barnevernet uavhengig av foreldrenes samtykke og uten at foreldre informeres om samtalen på forhånd (barnevernloven § 1-4)	barnevern	I drift
Profesjonelle barnesamtaler (avdekkende og undersøkende samtaler)	Kompetanse til å snakke med barn når vi er bekymret for alvorlige krenkelser /psykisk og fysisk vold.	barnevern	I drift

Mål: Nulltoleranse for mobbing og vold			
Tiltak	Hvordan / hva	Ansvar	
Fokus på vennskap og sosial kompetanse i barnehagen	Barnehagen (handlingsplan mot mobbing)	Barnehagen	I drift

Rutiner for godt barnehagemiljø jf. kap 8 i barnehageloven	Handlingsplan mot mobbing	Oppvekstleder barnehagene	I drift
Jobbe systematisk med sosial kompetanse i skolen	Rektor (handlingsplan, sosial læreplan)	Skolene	I drift
Rutiner for oppfølging av kap 9 a i opplæringslova	Internkontroll skolemiljø-skolene	Skolene	I drift
Politiråd	Faste samarbeidsmøter med politiet	Rådmann	I drift
Plikt til melding av bekymring til barneverntjenesten	Rutiner i Compilo	Barnehagen og skolen	I drift
Rutiner for Beredskapsteam mot mobbing i skoler og barnehager i Lyngen	Rutiner i Compilo	Kommunalsjef for oppvekst- og kultur	I drift
8.klasse samtale	Samtale om blant annet skolemiljø	skolehelsetjeneste	I drift
Fritidstilbud	Ungdomsklubb, aktiv med lav terskel for deltagelse		I drift
Lekegrupper i barnehagen	Organisering internt i barnehagen for å øke lekekompetanse og relasjonskompetansen. Inkludering	Barnehagene	Nytt
Lekegrupper i skole	På fritid. Rutiner for lekegrupper	Skolene	Nytt
Zippys venner (1.-7)	Program for inkludering	Skolene	I drift
MOT (8.-10)	Program for selvfølelse, robusthet og inkludering	Skolene	I drift
Miljøarbeider, kommuepsykolog	Tverrfaglig støtte til tiltak i klassemiljøet/mot elevgrupper	skolene	I drift
Systematisk klassearbeid	Årshjul	skolene	I drift
Beredskapsteam mot mobbing	Prosedyre for tverrfaglig støtte i vanskelige mobbesaker	Oppvekstleder	I drift
Bekymringsmelding til barnevern v/mistanke om vold	Prosedyre, veiledning og meldeskjema på kommunens hjemmeside	barnevernet	I drift
Skolenærversteam	Prosedyre for tverrfaglig støtte i skolenærverssaker	oppvekstleder	I drift

Mål: Utjevne sosiale forskjeller			
Tiltak	Hvordan / hva	Ansvar	Status
Aktiv Lyngen	Gratis ferietilbud i 3 av skolenes ferier	Oppvekstleder	I drift
Aktiv Lyngen	Småjobbsentral- mulighet for ungdom til å tjene egne penger, samt arena for mestring av oppgaver	Oppvekstleder	I drift
Aktiv Lyngen	Gratis fritidstilbud: Mekkegarasje, treffpunkt, klatring, åpen hall, turgruppe	Oppvekstleder	I drift
Ungdomsklubben	Gratis møteplass for alderen mellomtrinn og opp til 18 år	Oppvekstleder	I drift
Lavterskel psykologtjeneste	Lett tilgjengelig psykologtjeneste	kommunepsykolog	I drift
Skolemåltid	Gratis frokost eller lunsj for alle elevene i skolene	oppvekstleder	I drift
Utlånsentral	Utlån av turutstyr og annet utstyr	biblioteket	I drift
Reglement for skoleturer	Rutiner for skoleturer som sikrer felles dugnad og felles innsamling- regulerer klassegruppene.	Skolene	I drift
Ferie for alle	Barnevern, helsestasjon eller koordinator søker på vegne av foreldre		I drift
Kulturskolen	Friplasser	Kulturskolerektor	I drift

Økonomisk støtte til ferie og fritidsaktiviteter	Frivillig hjelpetiltak - foreldre kan søke - vedtak fattes	Barnevernet	I drift
Aktivitetskontakt – fritidskontakt	Frivillig hjelpetiltak – foreldre kan søke - vedtak fattes	barnevernet	I drift
Støtte til utstyr/aktivitet	Støtteordning via NAV	NAV	I drift

6 Lyngen kommunes planer som omhandler barn og unge

Følgende planer finnes:

- Oppvekstplan 0-6 år for barnehagene i Lyngen kommune
- Oppvekstplan 6-16 år
- Sosial handlingsplan for skolene i Lyngen
- Handlingsplan mot mobbing og krenkende atferd i grunnskolen
- Handlingsplan mot mobbing og krenkende atferd i barnehagene
- Skolenærversplan
- Kommuneplanens samfunnsdel
- Retningslinjer for barn som pårørend

6.1 Evaluering og redigering

Planens tiltaksdel skal evalueres og revideres annethvert år. Resten av planen skal evalueres hvert 4. år. Kommunalsjefene for oppvekst og helse har ansvar for at dette blir gjort.

